

Ētika

Publicēts: 09.11.2020.

13.11.2014. Iekšējie noteikumi Nr.14

Patērētāju tiesību aizsardzības centra Ētikas kodekss

Izdots saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma

72. panta pirmās daļas 2. punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Ētikas kodeksa mērķis ir noteikt Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk – Centrs) ierēdņu un darbinieku (turpmāk kopā – Darbinieki) profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus, kā arī rīcības pamatprincipus interešu konflikta situācijās un komunikācijā ar lobētājiem.
2. Darbinieki savu dienesta vai amata pienākumu veikšanā, kā arī savā uzvedībā ievēro Ētikas kodeksā noteiktās un sabiedrībā pieņemtās normas.
3. Situācijās, kuras nav aprakstītas Ētikas kodeksā, Darbinieki rīkojas saskaņā ar vispārējām uzvedības normām.
4. Ētikas kodeksa uzdevums ir veicināt Darbinieku likumīgu un godprātīgu darbību sabiedrības interesēs.

II. Profesionālās ētikas pamatprincipi

5. Ētiskums ir neatņemama jebkura Darbinieka amata vai darba pienākumu pildīšanai nepieciešamo kompetenču sastāvdaļa.
6. Darbinieki, pildot savus dienesta vai amata pienākumus, ievēro šādus profesionālās ētikas pamatprincipus:

6.1. taisnīgumu:

6.1.1. Darbinieki rīkojas taisnīgi, ievērojot visu personu vienlīdzību likuma priekšā un neizrādot labvēlību vai nepiešķirot nepamatotas privilēģijas kādai no tām;

6.1.2. Darbiniekiem ir augsta tiesiskā apziņa, viņi rīkojas profesionāli, tikai un vienīgi saskaņā ar normatīvajiem aktiem un vispārējām tiesību normām;

6.2. atbildīgumu:

6.2.1. Darbinieki zina sava darba nozīmīgumu Centra darbības mērķu sasniegšanā, tāpēc izjūt personisku atbildību par Centra darba kvalitāti;

6.2.2. dienesta vai amata pienākumus Darbinieki veic atbildīgi un godprātīgi, izmantojot savas zināšanas, prasmes, iemaņas un darba pieredzi, lai sasniegtu profesionāli vislabāko rezultātu;

6.2.3. Darbinieki ir uzņēmīgi, mērķtiecīgi un cenšas sasniegt vislabākos rezultātus, izrāda pašiniciatīvu un izsaka priekšlikumus Centra darba pilnveidošanai;

6.2.4. pildot dienesta vai amata pienākumus, Darbinieki visus viņu rīcībā esošos resursus (materiālos, finanšu, intelektuālos) un darbalaiķu izmanto pēc iespējas taupīgāk un lietderīgāk, ar maksimālu efektivitāti;

6.3. objektivitāti un neatkarību:

6.3.1. pieņemot lēmumus, Darbinieki ņem vērā tikai objektīvu un pārbaudītu informāciju, pamatojoties tikai uz iegūtajiem faktiem vai pierādījumiem;

6.3.2. Darbinieki ir patstāvīgi un neatkarīgi savu dienesta vai amata pienākumu izpildē, norobežojas no personīgajām interesēm un ārējās ietekmes (citu personu, politisku, reliģisku vai sociālu grupu intereses, pakļaušanās sabiedrības viedoklim vai bailes no kritikas);

6.4. profesionālo kompetenci:

6.4.1. Darbinieki nemitīgi paaugstina savu kvalifikāciju, lai nodrošinātu Centra kopējo darba kvalitāti;

6.4.2. Darbinieki uzņemas atbildību par savu turpmāko profesionālo pilnveidošanos, ņemot vērā Centra izvirzītos mērķus;

6.5. informācijas aizsardzību:

6.5.1. Darbinieki informāciju, kas viņiem kļuvusi zināma, pildot dienesta vai amata pienākumus, darba tiesisko vai citu līgumā noteikto attiecību laikā, kā arī pēc to izbeigšanās nedrīkst prettiesiski izpaust vai izmantot mērķiem, kas nav saistīti ar dienesta vai amata pienākumu veikšanu vai konkrētu darba uzdevumu pildīšanu;

6.5.2. informāciju, kura satur Centra oficiālo viedokli, presei un citiem plašsaziņas līdzekļiem sniedz Patērētāju informēšanas un komunikāciju daļas atbildīgais darbinieks (turpmāk – PIKD atbildīgais darbinieks) vai cits Centra direktora deleģēts Darbinieks, ievērojot Lietvedības kārtībā noteikto.

III. Rīcības pamatprincipi interešu konflikta situācijās

7. Darbiniekiem ir pienākums izvairīties no jebkādas darbības vai rīcības, kas varētu tikt tulkota kā interešu konflikts.

8. Darbinieki situācijās, kad viņu personiskās intereses ietekmē vai var ietekmēt dienesta pienākumu veikšanu, rīkojas saskaņā ar likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikto.

9. Situācijās, kad pieņemtais vai gatavotais lēmums var ietekmēt vai var radīt aizdomas, ka tiek ietekmētas Darbinieka vai tā ģimenes locekļu personiskās vai mantiskās intereses, vai organizācijas, ar kuru Darbinieks ir vai ir bijis saistīts, vai tās sponsoru mantiskās intereses, Darbinieka pienākums ir nekavējoties informēt tiešo vadītāju, kurš, izvērtējot konkrēto situāciju, nepieciešamības gadījumā atstādina Darbinieku no amata pienākumu pildīšanas vai lēmuma pieņemšanas procesa.

10. Darbiniekiem, pildot dienesta vai amata pienākumus, aizliegts pieprasīt un pieņemt dāvanas vai jebkāda cita veida materiālos labumus.

11. Darbiniekiem ir aizliegts radīt priekšnoteikumus dāvanu vai kukuļa došanai vai veicināt to ar savu rīcību. Darbinieki, pildot dienesta vai amata pienākumus, rīkojas un runā tieši un nepārprotami, nedodot iemeslu viņu rīcības interpretēšanai kā kukuļa izspiešanai.

12. Darbinieki dāvanu došanas vai piedāvāšanas gadījumā rīkojas saskaņā ar likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un Centra 2013.gada 1.jūlija iekšējos noteikumos Nr.4 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra ierēdņu un darbinieku rīcība dāvanas došanas vai piedāvāšanas gadījumā” noteikto.

IV. Ētiskas lobēšanas pamatprincipi

13. Darbiniekiem ir pienākums:

13.1. publiskot informāciju, nododot to PIKD atbildīgajam darbiniekam ievietošanai Centra mājaslapā un normatīvo aktu projektu anotācijā, par lobētāju (lobētājs – fiziska vai juridiska persona, kas, savu vai citu interešu vadīta par atbildību vai bez tās veic lobēšanu – apzināti un sistemātiski komunicē ar publiskās varas subjektiem nolūkā ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu noteiktu personu interešu īstenošanai), ar kuru ir notikušas pārrunas vai no kura ir saņemta informācija par jautājumu, kas ir Darbinieka kompetencē – pārstāvētās personas vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, juridisko personu, ko tas pārstāv, konkrēta lēmuma sagatavošanas procesu, saistībā ar kuru notiek lobēšana (ja nav norādīts, tad publiskās varas subjektam jānorāda joma, uz kuru priekšlikums vērsts) un konsultācijas ar lobētājiem (konsultatīvā padome, darba grupa vai cits veids) un to veikšanas pamatojumu;

13.2. atklāt informāciju par savām vai savu ģimenes locekļu ekonomiskajām interesēm, ja tās ir saistītas ar amata pienākumu pildīšanu, un lūgt tiešajam vadītājam atstatīt sevi no lēmuma pieņemšanas procesa, ja tas var ietekmēt Darbinieka vai viņa ģimenes locekļa personiskās un mantiskās intereses vai Centra mantiskās intereses;

13.3. nodrošināt visiem attiecīgā jautājuma izlemšanā iesaistītajiem lobētājiem vienlīdzīgas iespējas tikt ar lēmuma pieņēmējiem un saņemt nepieciešamo informāciju;

13.4. izvērtēt jebkuru ielūgumu vai viesmīlības piedāvājumu, ņemot vērā to, kādu labumu varētu gūt tā piedāvātājs.

14. Darbiniekiem ir aizliegts:

14.1. nodrošināt īpašas priekšrocības kādam no lobētājiem, neievērojot vienlīdzības principu, ja vien to īpaši neparedz tiesību akts vai līgums, salīdzinot ar citām ieinteresētajām pusēm, tai skaitā, vienu no lobētājiem īpaši informējot par viņu interesējošo jautājumu loku, nodrošinot piekļuvi lēmuma pieņēmējiem vai citus labumus;

14.2. pieņemt dāvanas, jebkuru ielūgumu, viesmīlības piedāvājumu vai jebkāda cita veida materiālos labumus no lobētāja vai organizācijas, kas algo lobētāju, savām vai ģimenes locekļu vajadzībām vai arī organizācijai, ar ko viņš ir saistīts. Ar citiem labumiem tiek saprasti arī transporta, izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumu un dzērienu apmaksā vai jebkāda cita veida materiālie labumi;

14.3. izmantot dienesta stāvokli vai personiskos kontaktus, lai kādam no lobētājiem nodrošinātu piekļuvi augstākstāvošām amatpersonām, kas ir atbildīgas par lobētāju interesējoša lēmuma pieņemšanu;

14.4. maldināt lobētāju, radot iespaidu, ka viņam var tikt nodrošināta piekļuve valdības locekļiem vai augstākstāvošām amatpersonām, vai arī ietekmēt viņu pieņemto lēmumu;

14.5. lūgt lobētājam vai organizācijām, kuras algo lobētāju, materiāli atbalstīt Centru, Centra rīkotos pasākumus vai organizāciju, ar kuru Centra Darbinieki ir saistīti;

14.6. pārstāvēt individu, komersantu vai organizāciju kā lobētājam valsts vai pašvaldību institūcijā ne par atbildību, ne arī bez tās, izmantojot dienesta stāvokli, Centra vārdu un reputāciju.

V. Uzvedības pamatprincipi

15. Darbinieki nepieļauj sava un savu kolēģu goda un cieņas aizskaršanu.
16. Darbinieki nav augstprātīgi attieksmē pret kolēģiem, ņem vērā citu viedokli, kā arī atzīst un labo savas kļūdas.
17. Darbinieki sadarbojas ar saviem kolēģiem, sniedzot un saņemot nepieciešamo palīdzību dienesta vai amata pienākumu izpildē, un ļaunprātīgi neizmanto kolēģu uzticēšanos vai viņu nezināšanu un pieļautās kļūdas.
18. Darbinieki nepieļauj nekoleģiālas attiecības – intrigas, nomelnošanu un liekulību.
19. Saskarsmē ar apmeklētājiem Darbinieki izturas ar cieņu, ir pieklājīgi un savaldīgi, respektē ikviena likumiskās intereses.
20. Konflikta situācijās Darbinieki rīkojas objektīvi, izvērtējot abu pušu argumentus, un mēģina rast konflikta risinājumu.
21. Darbinieki neizmanto Centra datortīklu vai citus informācijas aprites līdzekļus nepiedienīgas informācijas izplatīšanai.
22. Ārpus darbalaika Darbinieki izvēlas tādu uzvedības modeli, kas nerada šaubas par objektīvu un godīgu dienesta vai amata pienākumu veikšanu.
23. Darbinieki apzinās, ka katra atsevišķa Darbinieka rīcība darbalaikā vai ārpus tā veido kopējo Centra tēlu sabiedrībā.

VI. Ētikas kodeksa normu pārkāpumu izskatīšana

24. Sūdzības par Darbinieku Ētikas kodeksā noteikto normu un sabiedrībā pieņemto uzvedības normu pārkāpumiem izskata Centra Ētikas komisija, kuras sastāvu nosaka Centra direktors ar rīkojumu.
25. Centra Ētikas komisija darbojas saskaņā ar Centra Ētikas komisijas nolikumā noteikto.
26. Centra Ētikas komisijas atzinumiem ir ieteikuma raksturs Centra direktoram.
27. Lēmumu par Ētikas kodeksā noteikto normu un sabiedrībā pieņemto uzvedības normu pārkāpumiem pieņem Centra direktors.

VII. Nobeiguma jautājums

28. Atzīt par spēku zaudējušiem Centra 2011.gada 7.jūnija iekšējos noteikumus Nr.2 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra Ētikas kodekss”.

Iekšējie noteikumi izstrādāti un saskaņoti atbilstoši 2011.gada 9.jūnija Ekonomikas ministrijas rīkojuma Nr.116 „Par padotības iestāžu iekšējo noteikumu saskaņošanu” 1.2.2.apakšpunktam.

<https://www.ptac.gov.lv/lv/etika>